

سوال

این سوال را برای آن می‌نویسم که برای عده‌ای از مسلمانان در یکی از مساجد چیز عجیبی رخ داده است: قضیه به این صورت است که من جزو کسانی بودم که هفته‌ی گذشته در دیداری خاص با یک وزیر نصرانی شرکت داشتم. اراده‌ی خداوند بر این بود که من هم آنجا باشم. در این دیدار شیخ [مسجد] و سه تن از خواهران جشن دینی خاصی را ترتیب دادند، به این صورت که همراه با معتقدان به دیگر ادیان شمع‌هایی به دست گرفتند و دور دریاچه‌ای که جشن در آنجا برگزار شده بود طواف کردند. امیدوارم به من بگویید که چگونگی به آنان بدعت بودن این کار را توضیح دهم؟ و چگونه به آنها ثابت کنم چنین کاری بر اساس قرآن و سنت صحیح نیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

جشن‌ها انواع مختلفی دارند و به تبع آن حکم شرعی‌شان نیز متفاوت است؛ تفاوتی ندارد که این جشن‌ها توسط مسلمانان برگزار شود یا کافران. این انواع را می‌توان به این صورت دسته‌بندی کرد:

۱- شرکت در جشن‌های دینی کفار برای مسلمانان جایز نیست و تبریک گفتن به آنها برای این مناسبت‌ها مطلقاً حلال نمی‌باشد. گناه شرکت و انجام این جشن‌ها بیشتر از دیگر انواع است زیرا ممکن است گناه به کفر بینجامد.

ابن قیم - رحمه الله - می‌گوید:

اما تبریک گفتن شعائر ویژه‌ی کفر به اتفاق حرام است، مانند آنکه برای اعیاد یا روزه‌هایشان به آنان تبریک بگوید مانند: **عید بر شما مبارک یا عیدتان را خوش باشید** و مانند آن. این اگر گوینده‌اش از کفر سالم بماند از جمله‌ی محرّمات و مانند آن است که او را برای سجده بردن به صلیب تبریک گفته است و بلکه این نزد خداوند گناهش بزرگتر، و بیش از تبریک گفتن او برای نوشیدن خمر و قتل و ارتکاب زنا و مانند آن، باعث خشم پروردگار است.

(أحكام أهل الذمة: ۳ / ۲۱۱).

ذهبی - رحمه الله - می‌گوید:

پس اگر نصرانیان عیدی داشتند و یهودیان نیز عیدی داشتند و این عید مخصوص آنان بود مسلمان نباید با آنان [در این اعیاد] مشارکت کند، همانطور که در شریعت و قبله‌شان با آنان مشارکت نمی‌کند (تشبیه الخسیس بأهل الخمیس، مجلة الحکمة: ۴ / ۱۹۳).

مراجعه نمایید به فتاوی (947) و (11427) و (1130) و (115148).

۲- علما درباره‌ی حکم حضور جشن‌های شخصی کافران مانند ازدواج یا شفا از بیماری یا بازگشت از سفر اختلاف دارند، اما قول راجح این است که شرکت در این جشن‌ها در صورت وجود مصلحت شرعی مانند مایل ساختن آنان به اسلام یا دعوتشان به دین جایز است.

برای تفصیل بیشتر در این باره به پاسخ سوال شماره‌ی (127500) مراجعه نمایید.

۳- در مناسبت‌ها و جشن‌های مخصوص کفار برای مسلمان جایز نیست که در نوع لباس یا خوردن غذایی خاص یا روشی ویژه از کافران تقلید کند، از جمله روشن کردن شمع و طواف آن.

شیخ الاسلام ابن تیمیه - رحمه الله - می‌گوید:

«برای مسلمانان حلال نیست در مواردی که مختص به اعیاد آنان است خود را به آنان شبیه سازند، نه در مورد غذا و نه لباس و شستشو و روشن کردن آتش و تعطیل هر کاری در زمینه‌ی معیشت یا عبادت یا غیره که به آن عادت داشته‌اند.

همچنین درست کردن غذا و دادن هدیه و فروش چیزی که در این امر به آنان یاری برساند [جایز نیست].

و اجازه دادن به کودکان برای بازی‌هایی که در این اعیاد صورت می‌گیرد و اظهار زینت.

به طور کلی: برای آنان جایز نیست که چیزی از شعائر مختص آنان را در اعیادشان انجام دهند، بلکه باید روز عید آنان نزد مسلمانان مانند دیگر روزها باشد و مسلمانان هیچ یک از ویژگی‌های آنان را برنگیرند» (مجموع الفتاوی: ۲۵ / ۳۲۹).

۴- برای مسلمان جایز نیست در هیچ جشنی - چه از سوی مسلمانان و چه کافران - که در آن دین یا مذهب باطلی ترویج می‌شود یا اندیشه و عقیده‌ی منحرفی ستایش و بزرگ داشته می‌شود شرکت کند.

مراجعه نمایید به سوالات شماره‌ی (3325) و (10213).

۵- برای مسلمان شرکت در جشنی که به صورت روزانه یا ماهانه یا سالانه تکرار می‌شود همانند جشن تولد یا روز مادر و اینگونه مناسبت‌ها جایز نیست. تفاوتی ندارد که این جشن یا عید از سوی مسلمانان یا غیر مسلمانان برگزار شود.

پاسخ به سوالات شماره‌ی (5219) و (1027) و (26804) و (59905) را مطالعه نمایید.

شرکت در جشن مربوط به مسلمانان یا غیر مسلمانان که ذاتا حرام است مانند عید عشاق (والنتاین) یا جشن تولد شخص فاجر یا ستمگر، یا مناسبت آغاز به کار یک حزب کافر یا فاجر، جایز نیست.

مراجعه کنید به سوال شماره ی (135119).

۷- شرکت در جشن مربوط به کافران یا مسلمانان که شامل اختلاط مردان و زنان یا موسیقی یا غذا و نوشیدنی حرام است برای مسلمان جایز نیست.

مراجعه نمایید به سوالات (6992) و (97014).

با تامل در آنچه گذشت به حرمت اجتماع فوق و جشنی که در آن برگزار شده به سبب اختلاط و شبیه ساختن خود به کفار از طریق روشن کردن شمع و طواف آن و بزرگداشت دین باطل و ترویج آن - نه صرفا سکوت در برابر آن - بلکه بزرگداشت و اقرار شعائر کفر، پی خواهید برد.

و الله اعلم